

List izhaja od oktobra 1947 kot tednik — Od 1. januarja 1958 kot poltednik — Od 1. januarja 1960 trikrat tedensko — Od 1. januarja 1964 kot poltednik, in sicer ob sredah in sobotah —

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA GORENJSKO

GLAS

KRANJ — SREDA, DNE 5. AVGUSTA 1964
LETO XVII. — ŠT. 61 — CENA 10 DINARJEV

Ustanovitelji: občinski odbori SZDL Jesenice, Kranj, Radovljica, Škofja Loka, Tržič — Izdaja ČP »Gorenjski tisk« — Urejuje uredniški odbor, odgovorni urednik KAREL MAKUC

Tržič za praznik

Danes, ko Tržičani praznujejo svoj praznik, se nehoti spominjamo na težke dni borbe. Prerano so padle prve žrtve. V spomin na te pogumne fante in dekleta, ki so 5. avgusta 1941 pod Storžičem zaradi izdaje dali svoja mlada življenja, praznuje Tržič svoj občinski praznik. Na tržiškem območju je bilo delo partizanskih enot in aktivistov vseskozi živahno, saj je vsakemu v ponos spomin na Kokrški odred in njegovo udarno moč, ki je prispevala znaten delež pri osvoboditvi Begunj in prenekaterega drugega kraja.

Takoj po osvoboditvi se je pričel Tržič razvijati z novim elanom v lepšo prihodnost. Če se danes ozremo nazaj na prehojeno pot in na čas največje izgradnje vidimo, da se je družbeni produkt povečal letno za 10,8 odstotka. Skoraj štiri petine družbenega bruto produkta je v razdobju 1953/63 ustvarila industrija, eno petino pa ostale gospodarske panoge. To razmerje se v zadnjih letih nekoliko spreminja v korist ostalih panog, posebno v trgovine, obrti, gostinstva in tu-

Nadaljevanje
na 2. strani 1

Leta 1968 Jesenice—Djevdjelija Brez prahu

Skupnost jugoslovanskih železnic, ki ima v načrtu elektrifikacijo železniške proge Jesenice — Djevdjelija, bo slavila letos prve uspehe elektrifikacije. Dela pri elektrifikaciji proge Jesenice — Ljubljana napredujejo zadovoljivo in predvidevajo, da bo 65 km rekonstruirane in elektrificirane proge izročeno svojemu namenu za dan republike. Na progi Jesenice — Ljubljana bo z rekonstrukcijo, elektrifikacijo in opremo z najsodobnejšimi signalnimi napravami ter komandnimi instalacijami moč proge podvojena. S tem bo odpravljeno sedanje ozko gario na tem delu proge. Po mnenju predstavnikov Skupnosti jugoslovanskih železnic bo prvi del jugoslovanske železniške magistrale elektrificiran celo pred rokom, medtem ko naj bi bil preostali del do Djevdjelije elektrificiran do leta 1968. — U.

OBRAZI IN POJAVI

V pasjih dneh se kaj neradi lotimo tega ali onega dela. Vročina nikomur ne naredi dobro. Toda življenje mora teči dalje. Proizvodnja, delo, se ne smeta ustaviti, na račun tega, ker se marsikomu ne ljubi delati s »polno paro«. Po vrhu vsega

Zakoni in življenje

so tu še dopusti. Prav v teh poletnih mesecih si večina delavcev izbere čas za dopust na morju, ali kje v planinah. Delavski svet in drugi samoupravni organi so že pred leti sprejeli ustrezne sklepe, da je treba dopuste vedno razporediti tako, da delo v tovarnah ne bo trpelo. Proizvesti je treba toliko, kolikor obvezuje načrt. V zadnjih mesecih v letu se ne da vsega nadoknaditi. Jernej, ki dela v enem izmed gorenjskih delovnih kolektivov, se je letos odločil, da bo šel med zadnjimi na dopust, nekeje v drugi polovici septembra.

Mnogi njegovi delovni tovariši so že na dopustu. Zato je precejšen del bremena v proizvodnji odpadlo na Jerneja in njegove tovariše, ki so še ostali, ali so že izkoristili svoje počitnice. Proizvodni postopek narekuje, da se vsega dela, pri trenutnem številu delavcev ne da opraviti v normalnem delovnem času. Zato je treba priti na delo tudi popoldne.

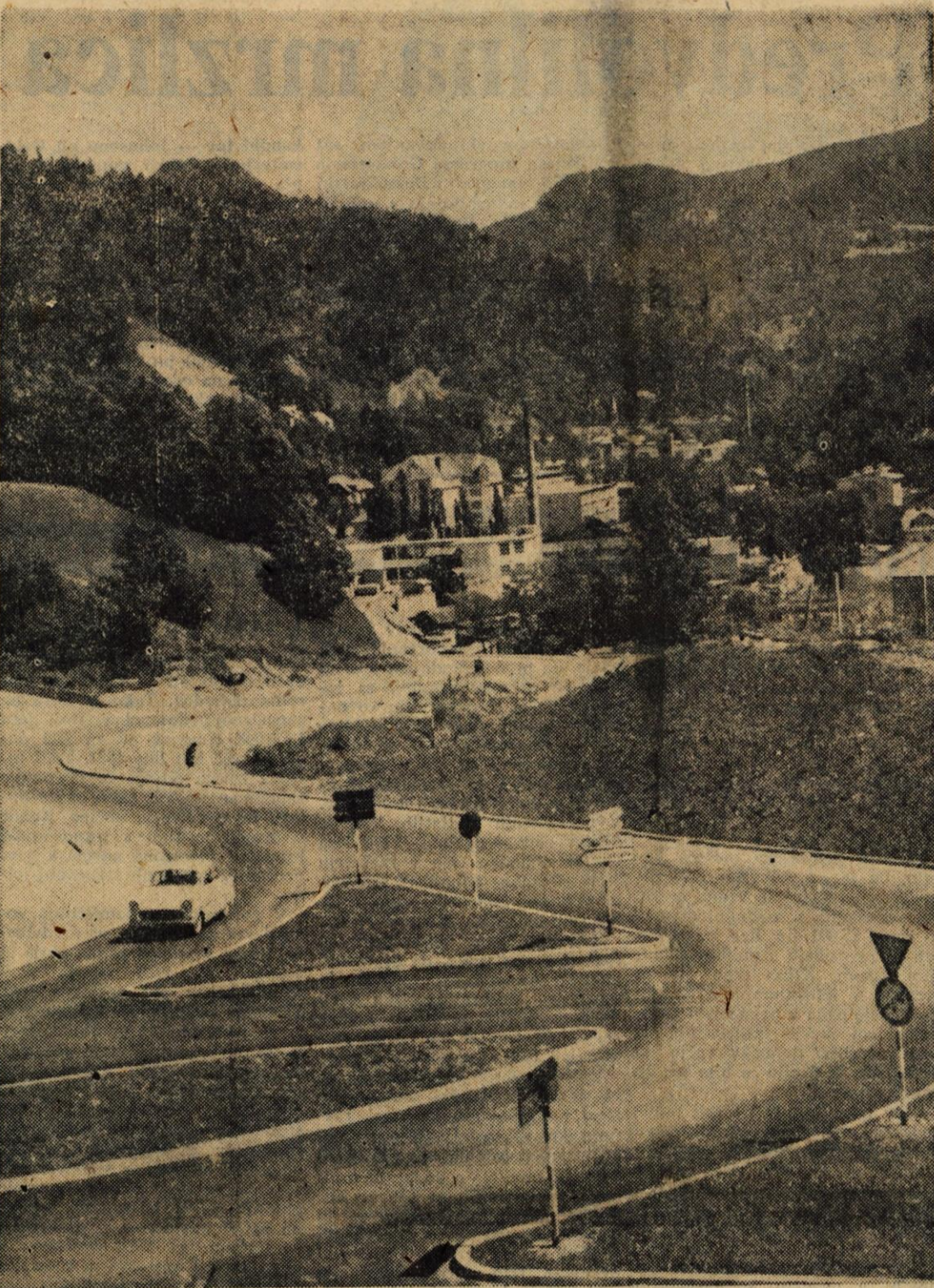
Temu se je Jernej uprl. Privlekel je na dan zakone in z njimi utemeljeval svoje pravice.

»Raje se grem kopat, kot bi delal še popoldne,« je Jernej modroval sam zase. To je pove: dal tudi javno, ostalim sodelavcem. Ti so se začeli spogledovati med seboj. Postali so nejevoljni in potihem vsak zase začeli Jerneja obsojati za takšno ravnanje. Memili so, kaj bi bilo, če bi se vsak v kritičnem času začel sklicevati na zakone. Potem ne bi imeli živeti od česa. Res je, da zakoni določajo v svojih paragrafih to in ono. Toda življenje je nemalokrat v praksi drugačno. Take primere je treba na vsak način obravnavati tako, kot jih Jernejevi sodelavci.

Jernej je ostal osamljen in tako si bo težko pridobil prijatelje. V takem okolju je mučno delati.

M. Z.

Tržič ni več majhno mesto, Tržič postaja mesto, ki ima vse pogoje, da se še nadalje širi in razvija, predvsem na turističnem področju. Nova cesta in predor bosta za njegov nadaljnji razvoj brez dvoma velikega pomena

Razvoj in specializacija ISKRE v Kranju

Sredstva zagotovljena

Pretekli četrtek, 30. julija, je Medobčinska komunalna banka v Kranju podpisala pogodbo s Splošno gospodarsko banko Slovenije, o kreditiranju izgradnje novih obratov Iskre. Medobčinska komunalna banka bo po tej pogodbi zagotovila do konca 1967. leta preko 2,8 milijarde dinarjev za izgradnjo specializiranih tovarn Iskre v Kranju, in sicer tovarne telefonskih central, ki se že gradi, nadalje tovarne umetnih mas, orodjarne, tovarne elementov za avtomatizacijo in tovarne vrtnalnih strojev. Razen tega bo iz teh sredstev zaključena tudi rekonstrukcija tovarne Niko v Železnikih.

Pogodba je zelo pomembna iz več razlogov. Predvsem odpira široko perspektivo za nadaljnji razvoj in specializacijo elektroindustrije in fine mehanike v Kranju. Doslej je Iskra razvijala (razen tovarne kontaktorjev) specializirane obrate izven Kranja. Kranjska tovarna kot matični obrat pa še vedno proizvaja kopico različnih proizvodov, ki so vsake zase dovolj zanimivi za domače in mednarodno tržišče, a jih ni moč vse razviti pod sedanjimi pogoji, zaradi pretesnih prostorov in prešibke ter zastarele tehnike. Kredit, ki je Iskra zagotovljen, bo omogočil izgradnjo petih modernih, specializiranih tovarn. To bo bistveno prispevalo k povečanju industrijske proizvodnje in narodnega dohodka na Gorenjskem.

Na drugi strani pa je podpis pogodbe pomemben tudi zato, ker ponovno potrjuje pravilno kreditno politiko Medobčinske komunalne banke. Komunalna banka je z lastnimi sredstvi in s sredstvi gospodarskih organizacij z Gorenjske doslej razen rekonstrukcije tovarne Iskre v Kranju in Železnikih sofinancirala tudi rekonstrukcijo pnevmatikalne tovarne gumijevih izdelkov Sava v višini preko 2,5 milijarde dinarjev. Po tej rekonstrukciji bo tovarna Sava lahko založila jugoslovanski trg z bistveno večjimi

količinami avtopnevmatike, razen tega pa bo tudi precej pnevmatike izvažala. Skupno bo tovarna Sava v letu 1967 izvozila toliko, kolikor izvažajo danes vsa kranjska podjetja skupaj, torej za preko 6 milijonov dolarjev.

Medobčinska komunalna banka se je vključila z zneskom preko 2,8 milijarde dinarjev tudi v financiranje izgradnje novih elek-

Nadaljevanje
na 2. strani 3

Še 700 zaposlenih pod 25.000 dinarjev

Po informacijah oddelka za gospodarstvo pri občinski skupščini je v izplačilih za maj še 700 zaposlenih dobilo osebne dohodke nižje od 25.000 dinarjev. S tem se je število ljudi, ki za polni delovni čas zaslužijo manj kot 25 tisoč zmanjšalo v letošnjem letu za več kot polovico in predstavlja sedaj še 4,5 odstotka vseh zaposlenih v občini.

Osební dohodki se niso zvišali le pri najnižjih kategorijah, ampak hitro naraščajo tudi srednje in visoke plače. Februarja je imelo osebne dohodke od 30 do 60 tisoč dinarjev 60 odstotkov zaposlenih, maja pa 70 odstotkov. Delež tistih, ki prejemaajo na mesec več kot 60.000 dinarjev pa se je povečalo od 8,3 na 13,4 odstotka.

Povprečna mesečna plača v gospodarstvu je bila januarja 37.294 dinarjev, maja pa 40.394 dinarjev. Precej višji so osebni dohodki v negospodarskih dejavnostih, tako da je znašal v maju povprečni osebni dohodek v družbenem sektorju v kranjski občini okrog 41.500 dinarjev.

L. S.

Zaposleni vedo premalo o pravicah

V petih mesecih letošnjega leta ter v 1963. letu so vložili občani pri občinskem sodišču v Radovljici 343 tožb, od tega pa odpade na zahteve iz delovnih razmerij samo 12 zadev, kar pa je zelo malo.

Izkušnje iz preteklosti in sedanosti nam povedo, da so zaposleni v delovnih organizacijah vse premalo obveščeni o svojih pravicah in dolžnostih v zvezi z delovnimi razmerji. Zategadelj delovne organizacije toliko pogosteje in laže kršijo pravico delavca. Mnogokrat zaposleni niso niti obveščeni o tem, da imajo pravico vložiti prošnjo na višji organ upravljanja v podjetju in da lah-

ko v primeru kršenja pravic po končni odločitvi organov samoupravljanja predložijo sporno zadevo sodišču. Posledica takšnega stanja neinformiranosti je razmeroma zelo majhno število delovnih sporov. Delavci večkrat prihajajo po pomoč k odvetnikom ali k službi pravne pomoči s prošnjami, da bi v njihovih sporih posredovalo sodišče. Njihovi zahtevki pa so večinoma prepoznani, ker so zamujeni zakoniti roki za prijavo oziroma tožbo.

Prav zavaljo tega bi bila dolžnost samoupravnih organov, da bi bolje obveščali delavce o njihovih pravicah. Po ugotovitvah sodišča so organi upravljanja

skušali celo onemogočiti delavcu vložitev tožbe pri sodišču. Zaradi tega je sodišče v Radovljici predlagalo občinski skupščini, naj bi le-ta priporočila delovnim organizacijam, da bi bolje obveščale delavce o tem, kakšne so njihove pravice. Veljavni predpisi namreč določajo izredno kratke roke, ki jih morajo zaposleni poznati, če hočejo varovati svoje pravice iz delovnega razmerja.

Je pa še drug vzrok, ki otežkoča pravočasno obveščanje ljudi v delovnih organizacijah o njihovih pravicah. To je razmeroma šibka strokovna zasedba v personalnih

Nadaljevanje
na 2. strani 2

V Bohinju je te dni zelo vroče in zelo živahno. Prostor ob jezeru pred Zlatorogom, ki je določen za kampiranje, se širi na vse strani, ker je turistov zelo veliko — Foto: F. Perdan

od
31. julija

OBIŠČITE XIV. GORENJSKI SEJEM V KRANJU

do
11. avgusta 1964

A black and white photograph of a city street scene. On the left is a tall, multi-story building with many windows. In the center, there are several smaller buildings, including one with a curved roof. On the right, there is a large, light-colored rectangular structure, possibly a wall or a large container. The foreground is dark and appears to be a road or a field.

● Iz naših komun ● Iz naših komun ● Iz naših komun ● Iz naših komun ● Iz naših komun ● Iz naših komun ● Iz naših komun ● Iz naših komun

Vsakokrat no nekaj

Prometni davek od litra

Na Jesenicah so razpravljali o zveznem zakonu, ki predpisuje nove ukrepe o davkih na alkoholne pijače. Ponovno so se odločili, da bi se davek računal na količino — liter in ne od prodajne cene. To namreč dovoljuje občinskim skupščinam novi zvezni zakon. Predlagali so, da bi davek od enega litra vina znašal 80 dinarjev, od piva 40 dinarjev, od žganih pijač 200 dinarjev. S takim ukrepom bi gostinska podjetja prišla v enakopraven položaj s podjetji, ki se ukvarjajo s prodajo alkoholnih pijač. S tem bi občinski proračun ne bil okrnjen, saj bi razliko dobili od negostinskih organizacij. Gostinci bodo sklep predlagali občinski skupščini. Tako bi vsaj delno rešili slabo finančno stanje gostinskih podjetij v komunih.

I. K.

Iz Svobode na Hrušici

Letošnje vaško praznovanje je trajalo na Hrušici kar 14 dni. Praznovati so pričeli 19. julija s 60-letnico domačega gasilskega društva, na kar so se vrstile razne športne prireditve in srečanje s pripadniki JA ter komemoracije v počastitev spomina na Belem polju postreljenih talcev. Za uvod v praznovanje in tudi za zaključek so priredili koncert. Ta je bil v soboto zvečer v dvorani družbenega doma na Hrušici. Program sta izvajala pevski zbor in godba na pihala Svobode Hrušica, ki sta tudi v sedanji letni sezoni kaj delavna in se pripravljata na gostovanje v zamejstvu in sprejem prostovoljnih delavcev iz Bilčevsa, ki bodo gostovali na Hrušici predvidoma 25. avgusta. — U.

Štiri razstave

Na predvečer občinskega praznika je priredila Svoboda Jesenice v delavskem domu na Jesenicah slikarsko razstavo akademskega slikarja Lojzeta Spacala, ki razstavlja 24 del v grafiki in vzbuja med obiskovalci s svojo realnostjo in abstrakcijo izredno zanimanje. V osnovni šoli je organiziralo Hortikulturno društvo Jesenice svojo prvo cvetlično razstavo, ki je z bogato izbiro cvetlic lončnic in drugih ter mojstrsko ureditvijo, lepo priznanje društvu. Na Javorniku je Društvo rejcev malih živali priredilo razstavo kuncev, perutnine, ptic pevk, papagajev in drugih malih živali, na Blejski Dobravi, kjer je klub ljudske tehnike posebno delaven, pa so priredili razstavo ljudske tehnike. Medtem ko bosta slikarska razstava in razstava ljudske tehnike odprti skozi ves teden, sta bili razstava cvetlic in razstava malih živali odprti samo v soboto in nedeljo. Za vse razstave je vladalo dovoljno zanimanje in so bile obiskane nad pričakovanjem.

Opera na Jesenicah

Promenadnemu koncertu godbe na pihala Svobode Jesenice je sledil na predvečer jeseniškega občinskega praznika v Cufarjevem gledališču baletni večer solistov ljubljanske opere. Ker je predstavljal baletni večer, ki je bil prirejen v zameno za odpovedano gostovanje folklorne skupine »Sota« iz Prištine, osrednjo kulturno prireditev, so se je udeležili tudi predstavniki nekaterih gorenjskih občin ter predstavniki občine Beljak v Avstriji in predstavniki občine Trbiž v Italiji. Baletni večer solistov ljubljanske opere je z visoko kvaliteto navdušil publiko. Kakor plesalci, pa je bil deležen burnega aplavza tudi pianist Bregant za solistične točke.

Na Gorenjskem sejmu: 35.000 obiskovalcev

KRANJ, 4. avgusta — Na upravi Gorenjskega sejma smo zvedeli, da je do danes obiskalo razstavišni prostor okoli 35.000 obiskovalcev. Med njimi je bilo največ Kranjčanov, sledijo obiskovalci iz Ljubljane ter iz drugih krajev Gorenjske. V nedeljo pričakujejo precej obiska iz vseh večjih krajev Slovenije. — Č.

Na Bledu 2832 turistov

BLEJ, 4. avgusta — Preteklo soboto, 1. avgusta, je bilo na Bledu 2832 tujih turistov, medtem ko jih je bilo v nedeljo nekoliko manj, in sicer 2759. Med tujci prevladujejo holandski turisti, sledijo Avstrijci, Nemci, Angleži itd. Vreme je na Bledu izredno lepo in znaša temperatura vode v jezeru 26 stopinj Celzija. Nocoj je gostovala v festivalni dvorani tudi folklorna skupina »POLET« iz Beograda, ki je izvajala jugoslovanske plesne. Za 8. avg. je napovedana velika zabavna glasbena revija, s sodelovanjem priznanih jugoslovanskih pevcev zabavne glasbe. — M. Z.

Kranj po neurju

KRANJ — V soboto je na območju kranjske občine in deloma tudi škofojloške močno neurje s sodro in dokaj debelo točo, naredilo precej škode. Ne toliko na posevkih kakor na poteh in makadanskih cestah. Le-te so po neurju ponekod postale tako razrite in skopane, da so nevarne za varen promet. Zlasti poškodovane so tiste poti in ceste, ki so v hribovitih predelih, ozir. na klancih.

R. C.

V Dupljah ne spijo

Svet krajevne skupnosti v Dupljah je v zadnjem času zelo pospešil svojo dejavnost zlasti na komunalnem področju. Za letošnji občinski praznik so v tem kraju slovesno izročili svojemu namenu nov vodovod, ki je za ves kraj velikega pomena. Preurejajo pa tudi krajevno pokopališče, urejajo avtobusno postajališče v Dupljah in v Zadragi ter kanalizacijo v Dupljah.

Nov most

KRANJ — Komunalno podjetje Komunalni servis Kranj, že nekaj dni gradi na občinski cesti Kranj—Predoslje čez potok Rupovščica (pri Ovčanu) nov most, ki bo dolg 18, širok pa 3 metre. Njegova obremenitev bo dopustna do 3 ton. Dosedanji most je lesen in je v tako slabem stanju, da je nevaren za vsak promet in tudi peš hojo. Nov most, ki bo predvidoma dograjen že sredi tega meseca, bo lahko kasneje uspešno služil tudi za lokalni promet Kranj—Predoslje—Suha—Predvor, zaradi razbremenitve ceste II. reda Kranj—Predvor. — R. C.

Uspešna zamenjava

KRANJ — Hotel Evropa v Kranju ima v okviru svoje gostinske dejavnosti tudi svojo menjalnico tuje valute. Lani so v tej menjalnici zamenjali 17 milijonov deviznih dinarjev, letos bodo ta znesek znatno presegli. Samo do 1. avgusta letos so zamenjali že 13 milijonov deviznih dinarjev. Največ zamenjajo holandskega denarja pa tudi Avstrijske šilinge, ameriške dolarje, italijanske lire, francoske franke in drug denar. — R. C.

Letos prvič

V ponedeljek bo zapustila tabor na Lipici pri Škofji Loki druga izmena 130 fantov iz škofojloške občine, ki so letos prvič preživeli 14 dni v taboru predvojaške vzgoje. V tem času so razen obveznega programa v popoldanskih urah poslušali tudi več predavanj o gospodarstvu občine, samoupravljanja, novi ustavi, državni ureditvi in drugih aktualnih vprašanjih.

BELEŽKA

Zakaj ni pitne vode v Ribnem

RIBNO, naselje 110 hiš nedaleč od Bleda, se v zadnjem času turistično zelo razvija. Vsak dan prihaja sem na stotine turistov, saj je okoli vasi prava paša za še tako zahtevne turiste. Tu je znan hotel, potem zadržni dom, zdravstvena postaja in domačini, ki jih v zadnjem času precej tare to, zakaj še nimajo vodovoda in pitne vode.

Tako kot pred desetletji in še dlje nazaj, si tu vodo dobavljajo iz vodnjakov, najbolj »popularna« pa je kapnica. Toda tega so se ljudje že naveličali. Kaj radi bi videli, da bi jim zdrava pitna voda pritekla v vsako hišo posebej. Zato so domačini sami pripravljali precej žrtvovati, bodisi s prostovoljnimi deli ali pa v denarju.

Komaj nekaj sto metrov oddaljena vasica SELO že ima pitno vodo, čeprav je vas turistično veliko manj zanimiva kot Ribno. Kadar so domačini z Ribnega prosili na občini, da bi jim zgradili vodovod, so naleteli na gluha ušesa. Ko je bila še občina na Bledu, so jim obljubili, da bo pitna voda stekla po novih cevih že 1962. leta. Toda iz tega ni bilo nič.

Prebivalci Ribnega ne bodo več čakali na druge. Nekaj sredstev so že zbrali. Naročili so načrt, ki bo veljal okoli 80.000 dinarjev. Plačali ga bodo kar sami. Jarek za nove cevi so tudi sami pripravljali skopati. Le kakih 1000 m je do bližnjega rezervoarja. Upajo, da jim bo tudi občinska skupščina v Radovljici priskočila na pomoč in računajo, da bo morda še letos, prihodnje leto pa zanesljivo, pritekla zdrava pitna voda tudi v Ribno. M. Z.

Sedem razredov za strojnega ključavničarja

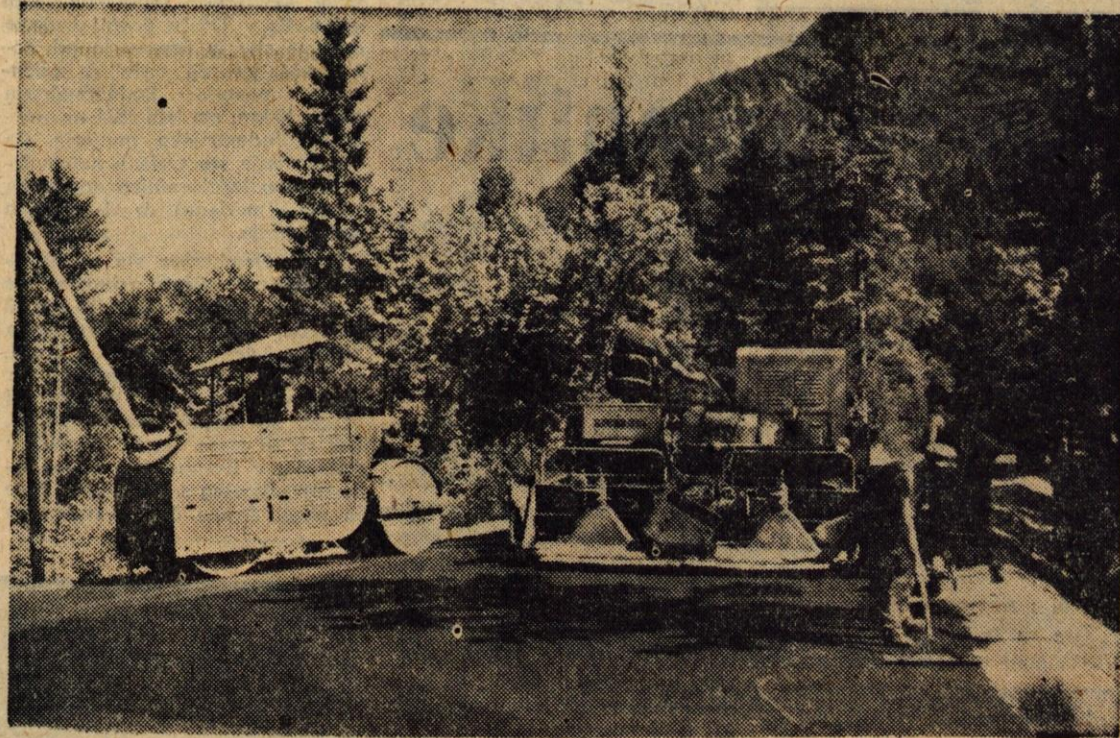
Pred dnevi so se sestali predstavniki zavodov za zaposlovanje z Gorenjske, občinskih skupščin, obeh zavodov za prosvetno pedagoško službo in okrajne gospodarske zbornice Ljubljana. Sprejeli so pomemben sklep, da omogočijo učenje nekaterih poklicev v kovinarski stroki tudi učencem, ki so osmeletni šolski obveznosti zadostili v sedmih razredih osnovne šole. Ti poklici so sicer dokaj zahtevni, vendar so potrebe na Gorenjskem nujno narekvale tak ukrep.

Posebno veliko je ostalo nezasedenih učnih mest za strojnega ključavničarja, precej kritično je tudi pomanjkanje zanimanja za poklice orodjar, strugar in podobne. Zahteve, da naj bi se zahtevnejših poklicev te vrste učili le učenci, ki dovršijo osem razredov osnovne šole, ni mogoče

uveljavljati, saj okoli 40 odstotkov učencev dočaka osmo leto šolanja v sedmem ali celo šestem razredu.

Da bi učenci, ki se bodo odločili za kovinarsko stroko in imajo vsaj nekaj najnujnejšega znanja iz snovi za osmi razred, bosta v avgustu dva tečaja. V začetku avgusta bodo v Radovljici zbrali pripravljene učence iz jeseniške in radovljiške občine, sredi avgusta pa v Kranju učence z območja ostalih treh gorenjskih občin. Zavodi za zaposlovanje bodo sprejemali prijave teh učencev do 3. avgusta.

V Bohinju v teh dneh asfaltirajo cesto od hotela Zlatorog do spodnje postaje žičnice na Vogel. Cesto so na novo zgradili — Foto: F. Perdan

Nova restavracija, ki jo gradijo v Stari Fužini v Bohinju, je že skoraj pod streho. Ko bo dograjena, bo v Bohinju rešen eden precej perečih problemov — vprašanje prehrane. Restavracije namreč Bohinju doslej ni imel — Foto: F. Perdan

Izlet z deskami

58 brigadirjev ljubljanske mladinske delovne brigade, ki je v Kranjski gori, se je odzvalo vabilu gradbenega odbora za gradnjo Prešernove koče na Stolu. Še pred odhodom brigadirjev iz Nemčije je organizirala izlet na Stol in ga združila z delovno akcijo. Mladinci so nosili od Valvazorjevega doma do gradbišča Prešernove koče po eno, dve, nekateri pa celo po tri deske. Posebno so se izkazali brigadirji Nemci, ki so vsi nosili kar po tri deske. Tako so združili prijetno s koristnim in prispevali h gradnji Prešernove koče na Stolu 180 delovnih ur.

Srečanje po 50 letih

Letos je minilo 50 let, ko se je začela prva svetovna vojna. Družbene organizacije v Stražišču pri Kranju so v počastitev tega dogodka organizirale v gostišču pri »Benediku« tovariško srečanje preživelih borcev iz prve svetovne vojne. Teh je na področju Stražišča in okolice še 71. Najstarejši med njimi ima 85, najmlajši pa 65 let.

Dobra polovica od teh je sodelovala tudi v drugi svetovni vojni, v našem narodnoosvobodilnem boju. Zato se je to srečanje spremenilo v obujanje spominov iz prve in druge svetovne vojne in s tem na obsojanje vsakega nasilja.

— M. Z.

Razvedrilo V Kranjski gori

Letna sezona v Kranjski gori je na višku. Popolnoma zasedena sta hotel Erika in Motel, medtem ko ima Razor prehodne goste, Priskank pa obiskujejo večje skupine.

Gostje pa vendar pogrešajo raznih prireditev. Hotel Priskank ima vsak dan plesno glasbo, vendar to ni dovolj. Gostje izražajo želje po kulturnih, športnih in drugih zabavnih prireditvah, predvsem pa primernih kinodvorani. V Kranjski gori so skoraj pozabili, da je za bivanje gostov pomembno tudi razvedrilo, ki izpopolnjuje turistično gibanje in razpoloženje gostov. Turistično društvo predvsem pa turistično-gostinska podjetja bi morala povabiti v svoje obrate kulturne in druge skupine z Jesenic in drugod. Gostje bi se prav gotovo zanimali za gostovanje Cufarjevega gledališča, ki bi lahko nastopalo na prostem in za ansambel narodnih plesov in komornega zbora jeseniške Svobode, ki sta v zimski sezoni v Kranjski gori redno gostovala, za oktet jeseniške gimnazije itd. Primerne bi bile tudi razstave jeseniškega DOLIK-a. Vsaj preostali del letne sezone bi morali popostriti s prireditvami in s tem delno zadovoljiti turiste. Tudi skrb za razvedrilo turistov je področje turizma. — U.

V vročih avgustovskih dneh se na kopališču v Škofji Loki vsak dan zelo živahno — Foto: F. Perdan

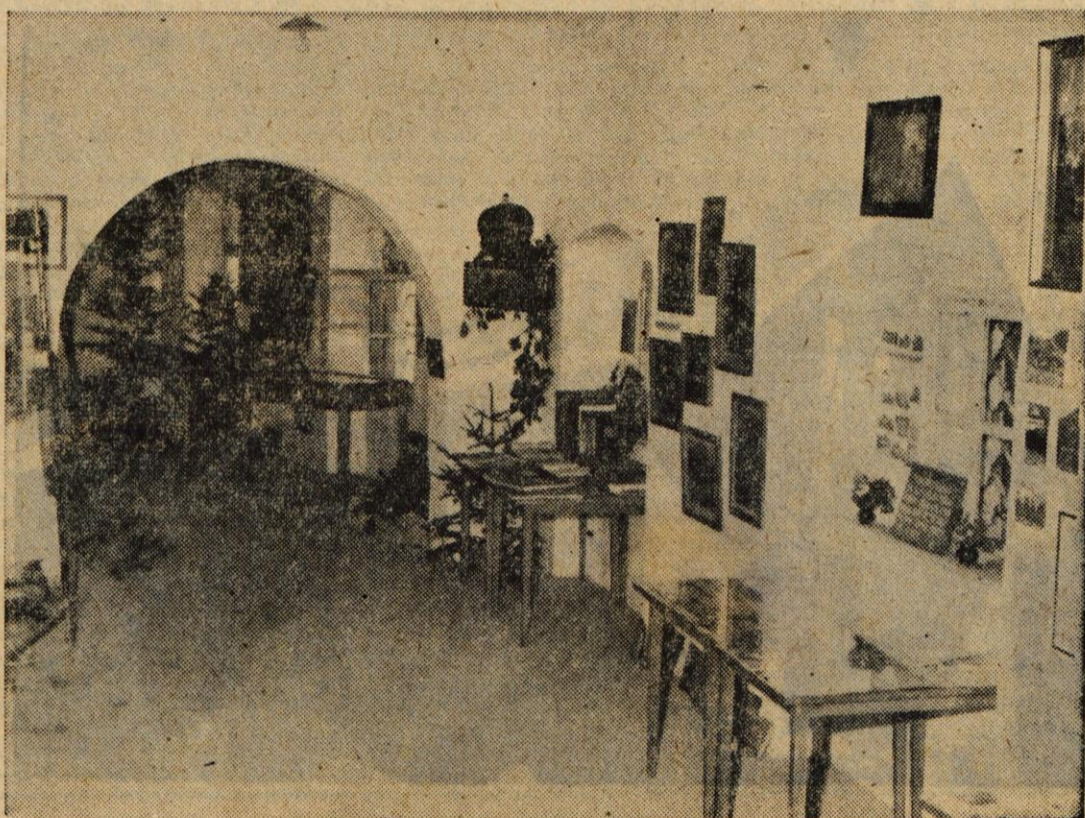
Tržič v prihodnosti

V okviru občinskega praznika so v ponedeljek odprli urbanistično razstavo za urbanistični program mesta Tržič. Razstava bo na vpogled občanom, ki bodo lahko dali svoje pripombe.

Urbanistični program zajema mesto Tržič s predeli Ravne, Slap, Bistrica, Loka, Pristava in Krize. Vključene so tudi vasi Kovor, del Retenj in Snakovo. Urbanistični načrt je izdelan za dobo tridesetih let in predvideva lokacijo za stanovanjsko izgradnjo, industrijo, komunalno gradnjo, športne in turistične objekte na določenih kompleksih po urbanističnem planu. Turistični in stanovanjski objekti se bodo razvijali ob novi avto cesti v Bistrici. Za gradnjo nove industrije pa je predviden kompleks na Loki, t.j. ob podaljšku že obstoječe industrije. Urbanistični program rešuje tudi problem izredno razgibane prometne mreže. Komunalno ureditev in kanalizacijo, s centralno čistilno napravo za industrijo in ostale potrošnike z namenom obdržati lepo in čisto vodo Tržiške Bistrice. Predviden je tudi priključek na centralni plinovod v Žejah, ki bo potekal iz plinarne v Velenju.

Z ozirom na nujnost razvoja gradenj so paralelno že izdelani načrti za zazidalno območje v Bistrici. Tako se bo v bodoče Tržič razvijal v skladu z že obstoječo urbanistično dokumentacijo.

— J. F.

Tržič 1874—1964

Ob 90-letnici čevljarske industrije

Čevljarska industrija se je začela razvijati v ZDA, Angliji in Nemčiji že proti koncu 18. stoletja. Prvotno le kot ročno izdelovanje čevljev na industrijski način po razdeljenem faznem delu. Z izumom šivalnih in prvih strojev za pritrdjevanje podplatov v drugi polovici 19. stoletja, se je ročno izdelovanje čevljev leto za letom čedalje bolj mehaniziralo.

V tej razvojni dobi si je čevljarska industrija utrla pot tudi na slovensko ozemlje v Tržič. Zakaj? Poglejmo malo v zgodovino tržiške obrtne dejavnosti.

Razvoj oziroma začetek sedanega Tržiča sega v 14. stoletje. Lega ob prometni ljubljanski cesti ter vodna sila sta omogočili že zgodnji razvoj železarstva, usnjarstva ter še drugih obrti. Že Valvazor v 17. stoletju omenja, da je trg poln rokodelcev, ki celo izdelujejo razne izdelke. Zlasti usnjarstvo je daleč slovelo po izdelavi

lepega in črnega »kordovana« usnja iz ovčjih in kozjih kož. V zvezi z usnjarstvom se je razvijalo tudi čevljarstvo. Nekateri čevljarski mojstri so svoje izdelke obrnjeno šivane (gewendet) lahke ženske in otroške čevlje izvažali v Ljubljano, na Hrvaško, Ogrsko ter čez Ljubelj na Koroško. V 19. stoletju je bila v Tržiču najbolj razvita čevljarska obrt. Na obrtni razstavi v Ljubljani leta 1844 so bili poleg ostalih izdelkov tudi tržiški čevlji. Mojstra J. Megušar in M. Klobčaver sta npr. izdelala vsak po okrog 30.000 parov ženskih in otroških čevljev na leto. Tako je Tržič pod imenom (Neumarkt) zaslovel po svojih izdelkih širom bivše Avstro-ogrske monarhije.

To je privabilo v Tržič nekega dunajskega bankirja, brata Kristijana in Filipa Dembergerja, ki sta iskala primeren kraj za ustanovitev čevljarske industrije. Ker sta našla v Tržiču dovolj izučene delovne sile in čeprav je bil Tržič oddaljen od najbližje železniške postaje Podnart-Kropa okrog 10 km, sta leta 1874 tu ustanovila industrijsko podjetje. Za obratovanje sta vzela v najem izpraznjeno izdelovalnico domačega platna (merlana) iz lanene in ovčje preje.

Brata Dembergerja sta za novoustanovljeni obrat nabavila vse potrebne stroje, kolikor jih je pač do tedaj poznanih, to je stroje za zgornje dele, za zbijanje s klinci, za šivanje, sekanje-snaženje ter razne pomožne stroje. Natezali ali cvikati so morali tedaj še ročno, ker so te vrste stroji prišli iz Amerike v Evropo šele okrog leta 1890. Strojno so izdelovali zbite in skozi šivane čevlje, ročno pa

teksane in obrnjeno šivane čevlje ter copate (kološne). V kolikor niso mogli v podjetju sami izdelati, so dajali delo tudi na dom. Kdor je hotel delati doma je dobil najmanj 12 parov zgornjih delov in ves podplatni material. Izdelane šivane ali pa teksane čevlje so zlasti čevljarji iz okolice v velikih košarah prinašali v tovarno. Zene zaposlenih delavcev so dobivale na dom v izdelavo copate.

Položaj v čevljarnah pa je bil težaven. Socialne razmere so bile še neurejene, obratni mojstri le Nemci, ker pri nas tedaj še ni bilo nobenih strokovnih šol. Danes vpeljemo skrajšani delovni teden. Pred 90 leti pa je bil v tržiški čevljarski industriji delovni čas od 6. — 19. ure zvečer, z enournim opoldanskim odmorom ali 72 ur tedensko. Kasneje je bil delovni čas znižan na 11, v letih pred prvo svetovno vojno pa na 10 ur dnevno. O dopustih in pokojninah ni bilo govora. Zato je vsak delal, dokler je mogel. Bolniško zavarovanje je bilo šele v razvoju. V Tržiču so po ogledu bolniških podpornih blagin v inozemstvu ustanovili leta 1874 »Splošno delavsko bolnišnico in podporno blaginjo«. Obvezno bolniško zavarovanje pa je avstrijska vlada uvedla šele leta 1888.

Solastnik Kristijan Demberger je umrl že leta 1877, star 27 let.

Razstava urbanističnega programa mesta Tržiča z bližnjo okolico, ki so jo odprli v ponedeljek, je zelo lepo urejena in bo zanimala slehernega Tržičana

Prelom na razstavi

V okviru tedna v počastitev občinskega praznika Tržiča je odbor za organizacijo praznov v povezavi z društvi in športnimi organizacijami pripravil več zanimivih razstav in kulturnih prireditev. Pot nas je zanesla v tržiški muzej, kjer so svečano odprli turistično razstavo. Ravnatelj muzeja, prof. Jožeta Rakovca smo zaprosili za nekaj besed.

— Kakšen namen ima razstava in kakšno gradivo zajema?

— Takoj na to, ko je občinska skupščina sklenila, da ustanovi tržiški muzej je bilo nujno, da muzejske prostore tudi odpremo javnosti. Pri izbiranju teme letošnje razstave smo imeli pred očmi to, da je letošnje leto prelomnica v turističnem razvoju Tržiča. V kratkem bosta odprta ljubljanski predor in moderna avtocesta. Zato smo s svojo prvo raz-

stavo hoteli dati svoj prispevek turistični dejavnosti Tržiča in dali razstavi naslov »Tržič in luči turizma«. Vendar to ni zgolj turistična razstava, temveč je nekaj prostorov urejenih tako, da bodo služili kot stalni oddelki muzeja. Z razstavljenim gradivom smo hoteli prikazati tržiško pokrajino z njenimi posebnostmi, glavna zgodovinska obdobja, etnografske posebnosti, umetnostno zgodovinske spomenike in drugo. Čeprav je bil čas za pripravo prekratek, da bi mogli gradivo skrbneje zbrati, smo ob pomoči društev in delovnih organizacij zbrali kar največ dokaznega gradiva s tržiškega območja.

— Ali mislite še nadaljevali s takšnimi razstavami?

— S podobnimi razstavami nameravamo z leti zajeti in prikazati vse dejavnosti tržiškega človeka, zlasti njegove stare obrtne dejavnosti in razvoj tržiške industrije. Pri pripravljanju naslednjih razstav upamo, da bomo našli nove eksponate prizadevnega območja. Seveda pa je za tako delo potrebno večje število strokovnih delavcev.

V tržiškem muzeju so v okviru prireditev za občinski praznik Tržiča lepo uredili turistično razstavo

Andrej Tišler

Intervju z rdečo piko

Francoski gostje
na obč. prazniku
v Tržiču

Prisrčno srečanje med bivšimi interniranci iz ljubljanskega taborišča in tržiškimi partizani.

Za »Glas« govori bivši interniranelec, direktorje Paris-Mach Francois Chaffin.

— Koliko časa ste bili internirani na Ljubelju?

— Dve leti.

— Kateri dogodek vam je ostal najbolj v spominu?

— Ko sem 9. maja 1945. zagledal Jožeta Šilerja in njegov juristični bataljon s partizansko in jugoslovansko zastavo, ki ima iste barve kot francoska.

— S kakšnimi občutki ste takrat gradili Ljubeljski predor?

— Vsi, ki smo delali na Ljubelju v tistem času smo sabotirali, ker smo vedeli, da bo predor služil nacistom za uničevanje in iztrebljanje jugoslovanskih narodov. Sedaj pa vemo, da bo služil za mednarodno zblizevanje in turizmom, ki bodo spoznali Jugoslavijo, njene naravne lepote ter ljudi.

— Omenili ste sabotažo. Ali ste kdaj sodelovali pri kakšni taki akciji?

— Zalotili so me pri sabotaži in zaznamovali so me z rdečo piko, kar je pomenilo smrtno obsodbo. Med vsemi zaznamovanimi s tem znakom sem ostal edino jaz živ. To se je zgodilo 5. 9. 1944. Vsi zaznamovanci smo delali na severni strani, t. j. na avstrijski strani, skoraj brez hrane in pod biči SS-ovcev. V bližini našega delovišča je tekel lep gorški potok, toda pri najhujši vročini so tovariši umirali od žeje, kdor si je pa drznil osvežiti usta s požirkom vode, je bil na mestu ustreljen.

Francois Chaffin

— Kako, da ste vi ostali živi?

— Partizani so ujeli »lagerfirerja« in postavili pogoje, da če umori še kakšnega ujetnika bo obglavljen. Na dan, ko je bila predvidena moja usmrtitev, sem se skušal obraniti s tem, da sem zbral vse moči, dvignil ogromno skalo z namenom, da umorim vsaj še enega SS-ovca pred mojo usmrtitvijo. V tem trenutku so vrnili partizani »lagerfirerja«, ki je dal znak, naj ne streljajo. Od tistega dne sem bil vsak dan bičan. Brazgotine so še danes vidne na mojem hrbtu.

— Kakšni so po vsem tem vaši občutki do takratnih Nemcev?

— Nisem srečen, kadar jih vidim. Do smrti bom sovražil nacizem.

— Radi obiskujete Ljubelj in Tržič?

— Vsako leto pridem in vedno vidim ogromen napredek, tako v Tržiču kakor v celi Jugoslaviji. L. 1945 je bil Tržič mrtev. Če ga pogledam danes! Kopališče bi bilo lahko ponos vsakemu velikemu turističnemu kraju v Franciji. Potem zdravstveni dom, nova osnovna šola, moderna stanovanja in drugo in pa seveda nova moderna avtomobilska cesta.

— Kakšni občutki so vas obhajali, ko ste se peljali skozi novi predor, v katerega ste vi kot interniranelec prvi zasidili lopato?

— Zelel sem, da bi moja mama in oče, ker sta oba že stara, videla Ljubelj in Jugoslavijo. Vedno sta me slišala govoriti o tej deželi in dobrih ljudeh. Zato sem ju pripeljal s seboj, da vidita moj namenjeni grob in novo svobodo in življenje.

Brez romantike

Novi ukrepi v jugoslovanskem gospodarstvu (povišanje cen nekaterim kmetijskim in živilskim proizvodom in vzporedno ukinitvev nekaterih regresov v kmetijstvu, višje cene premoga, električne energije in barvnih kovin) pomenijo začetek konca nekega obdobja, ki je bilo pri nas sicer nujno, ki pa bi v prihodnje samo zaviralo nadaljnji razvoj našega gospodarstva, rast in krepitev samoupravljanja in nadaljnje povečanje osebne potrošnje in s tem standarda zaposlenih.

Gre za to, da v naše ekonomske odnose začnemo uvajati ekonomske zakone, da prenehamo z administrativnimi centralističnimi intervencijami v obliki regresov, zaščitnih cen, centralistične nabave in porazdelitev surovin itd. Preiti je treba na višjo kvaliteto gospodarjenja, kjer bodo vse odnose regulirali ekonomski zakoni, tudi zakon ponudbe in povpraševanja. Moderna ekonomika zahteva več prizadevanj gospodarskih organizacij tudi pri nabavi surovin in energije, pri prodaji svojih izdelkov, pri eventuelni preusmeritvi proizvodnje, če to zahteva stanje na svetovnem tržišču itd.

Naše gospodarstvo je bilo doslej vzgajano v veliki konjunkturi. Značilno in zelo škodljivo prepričanje v slovenskih gospodarskih organizacijah je na primer, da morajo same skrbeti le za notranji trg, centralni organi pa so dolžni, da jim zagotovijo devize, ceneno delovno silo, energijo itd. Pri takem gospodarjenju in predvsem pri takem prepričanju je tudi upravljanje delovnih kolektivov omejeno na zelo ozek okvir, le na enostavno reprodukcijo. Prav zaradi takega nasprotja med samoupravljanjem in izvenekonomskega intervencijami centralnih organov se tudi v precejšnji meri vežejo roke samoupravljanju. Posledica tega pa so trditve nekaterih ekonomistov o neuspešnosti našega samoupravnega sistema, zahteve, da smo šli s tem že predaleč; po njihovem mnenju naj bi samoupravljanje

omejili le na tekočo ekonomsko politiko, vse ostalo pa naj bi pod neposrednim nadzorom centralnih planskih in drugih organov.

Taka stališča pa so napačna. Samoupravljanje je treba še nadalje razvijati, krepiti, razširjati na nova in zahtevnejša področja. Prej pa je treba urediti nekatere odnose v našem gospodarstvu. Z vključevanjem v svetovno gospodarstvo, v svetovno tržišče postajajo gospodarski problemi vse bolj komplicirani, kompleksni. »Romantiko« v našem gospodarstvu, na katero so se nekateri že tako navadili, da se jim zdijo vsakibolj normalni in ekonomsko realni odnosi nemogoči, bo treba odpraviti, če hočemo zagotoviti nadaljnjo, rast proizvodnje ne le s povečevanjem števila delavcev in strojnih kapacitet, ampak predvsem na podlagi večje storilnosti, izkoriščanja notranjih rezerv.

Sedanji ukrepi v našem gospodarstvu pa po drugi strani nujno terjajo hitro povečanje osebnih dohodkov, kajti brez tega bodo vsi napori ostali le na pol poti. Povprečni osebni dohodek v maju letos v Sloveniji so bili okrog 34.000 din, kar je približno 40 dolarjev. To pa je zelo malo v primerjavi z drugimi razvitejšimi državami po svetu. Taki nizki osebni dohodki vplivajo zelo močno tudi na mentaliteto naših ljudi in nanjo naltijo kot na trdno steno vsi ukrepi, s katerimi poskušamo stabilizirati naše gospodarstvo in urediti odnose med posameznimi panogami v njem. Zato bo prav povečevanje osebnih dohodkov v prihodnjem obdobju ena zelo pomembnih nalog pri nas.

S takih stališč gledani novi ukrepi v našem gospodarstvu pomenijo precej več kot le toliko in toliko dinarjev povečane cene nekaterim živilskim artiklom. Tako perspektivno gledano je tudi nemiselnost govorjenje o tem, ali je naš potrošnik zdaj prizadet ali ni. Tudi strasenje z »sverižno reakcijo«, ki da bo zdaj sledila v cenah nasploš, je vulgarno, neekonomsko gledanje na sprejete ukrepe, ki pomenijo le del potrebnih ukrepov za prehod v nadaljnjo, višjo stopnjo našega gospodarskega razvoja.

at

Sejemski dnevi

Kranj v teh dneh je pravzaprav sejem. Ceste in restavracije so zvečer prazne, ker je vse na sejmu. Skoraj vse. Sejemski dnevi so živahni in res sejemski. Režiser večernega zabavnega programa je sicer redno vsako leto vsaj nekaj dni muhasta narava, ki v teh dneh postreže z dežjem — kmetom v veselje, obiskovalcem sejma pa skali marsikatero prijetno urico in prihrani marsikateri težko prislužen dinar, toda — blato se posuši, pa je spet vse lepo in prav in tako, kot mora biti.

Nekateri ga hvalijo, drugi hvalijo samo večerni zabavni program, nekateri ga kritizirajo, da je prav tak kot vsa leta nazaj, če ne še slabši, drugi kritizirajo samo razstave ne pa sejma. Vsem nikoli ni mogoče povsem ugoditi — sejem je pa le vsakemu po svoje všeč.

Kakšen je letošnji Gorenjski sejem?

Predvsem je res sejem, »sm'n« v pravem pomenu besede. To je morda prav, morda to Kranj rabi vsako leto tistih deset dni srečanja vročega in dolgočasnega (ne vedno in ne za vsakega) poletja, ko je vroče in ko človek res težko počne kaj pametnega, ko pride domov iz službe. Kaže, da se tega zavedajo tudi organizatorji sejma, ki povabijo (ali pa vsaj dovolijo) vsako leto več napol cirkuških skupin in prodajalcev čistega kiča, da zasedejo svoje prostore ob cesti pred sejmom in letos celo v sejemskih prostorih. Vse skupaj zgleda včasih malce neresno in preveč kramarsko, ampak, kot sem že rekel, če to Kranj rabi v teh vročih dneh — kaže pa, da tako je! — potem... no, kaj moremo, potem naj pač tako bo.

Parada slabega okusa

Ko prideš na sejem, se najprej srečaš s kičem: verižice z obeski, prstani, broške, sončna očala, piščalke, rože iz papirja... Vse v barvah, ki se le-kečejo v soncu, vse v zlatu, v draguljih, vse je tako lepo, vse to tako prija očesu, ki je navajeno bolj vsakdanjih, bolj umirjenih barv, da je res težko iti mimo, ne da bi kaj kupil. Precej značilen pojav je takšen okus za današnjega našega povprečnega človeka, ki si s krediti in fički in honorarnim delom dviga standard, pa mu ne preostane prav nič časa zase, za svoje nematerialne

Ceprav je v nedeljo dopoldne deževalo, je bilo v sejemskih prostorih veliko obiskovalcev

ne potrebe. Značilen pojav pravim in tudi razumljiv, zato niti zameriti ni moč tega ljudem, ki niso sami prav nič krivi, če jim je bolj všeč plastika v zelo živih barvah, ki predstavlja deklico in kužka, kot pa neposlikan glinen vrč ljudskih mojstrov iz okolice Brežic, ki tudi razstavljajo svoje lončarske izdelke. Zamerim pa organizatorjem sejma, da to izrabljajo v povsem komercialne namene, da s tem privabljajo ljudi, da izrabljajo pomanjkanje okusa za lepo pri našem povprečnem človeku in mu s serviranjem povsem nemogočega kiča še bolj kvarijo ta okus. »Kšeft je sicer kšeft« kot pravijo, trgovina gleda vse skozi dinar (bolje: skozi denar), trgovina še nikoli ni bila kaj prida poštena, še nikoli se ni ozirala na človekove duševne kvalitete, toda — mar je Gorenjski sejem samo trgovina? Ali ne bi vsaj tu človeku nudili še kaj več, če mu že drugje tega nudimo zelo malo? Okus, kakršnega vidujemo na Gorenjskem sejmu, je že kar preveč značilen. Znala bi nas še boleti glava zaradi takega okusa.

Cirkus v malem

Kolo sreče se okreče... se dere prodajalec srečk. »Danes tebi, jutri meni...« ampak vsakega obišče sreča, zato kupite srečke, lepi dobrotki, samo sto dinarjev...«. In tako dalje. Tega je veliko na sejmu. Ljudje kupujejo srečo za sto dinarjev. Sto dinarjev pri današnjih povprečnih cenah res ni nič in če za sto dinarjev kupiš srečo, pa če kupiš samo upanje, da boš srečen, samo kratko upanje, se to splača. Kolo sreče pa se res okreče, ampak na sejmu nekoliko drugače kot v življenju, precej drugače, precej hitreje.

V tem cirkusu v malem vidiš lahko tudi zanimiv trik: Aida, ži-

va ženska glava, brez telesa, brez rok, brez nog, s sanjavi očmi in dolgi plavimi lasmi, ki je doma iz Indije in se hrani samo s sadnimi sokovi, govori pa perfektno hrvaško, ti pove številko osebnih izkaznic, letnico in dan rojstva, ime... vse, kar piše v osebnih izkaznicah ali kakšni drugi izkaznici, z zaprtimi očmi, vse do pike točno. Ampak vseeno se mi smili ta Aida, ki ure in ure skoraj nepremično stoji ali morda celo sedi v tistem šotoru in zija, ki bulijo vanjo, po nekaterih čudnih zvezah preko zrcal bere iz osebnih izkaznic. Bere pa v glavnem — to je povedala tovarišica, ki razkazuje to čudno bitje — samo latinico.

Aida tudi prerokuje. Ne iz kave in ne z roke, ampak kar tako: poveš samo, katerega dne in katerega meseca si rojen. Da pa se ne bi preveč mučila in ker mora še tako in tako veliko govoriti, dobiš — za sto dinarjev — srečo kar napisano na posebnem listku. To je malce daljši horoskop, »astrološka prognoza«, koja ujedno prikazuje delovanje prirode na Vašo dušo i tjele. Potem tisto prebereš, pa se lahko smejiš, lahko si zaskrbljen, lahko si vesel, lahko se potem po tem horoskopu tudi ravnaš, morda se ti bo res kaj, kar piše, uresničilo...

Sokovnikov ni

So pa bili. V petek dopoldne, pred otvoritvijo, pa še kakšne pol urice, potem pa nič več, ker so ljudje vse pokupili. To je bil pravcati lov na sokovnike, ki so — kaže — zdaj neka posebna dragocenost, skoraj tako kot fički, ki jih tudi ni.

Ljudi je na sejmu veliko. Nekateri si samo ogledujejo, drugi kupujejo, nekateri v glavnem pokušajo vina, spet drugi poslušajo plošče... Precej zanimanja je za pohištvo. »Šipac« razstavlja in prodaja čudovite kosmate preproge za sobe, ki so še bolj čudovitih barv — ampak spet je tu največ ljudi...

Ljudje se precej zanimajo tudi za nekaj lepih razstav na sejmu. Edino te pravzaprav pripomore-

Predvidevajo, da bo letošnji XIV. gorenjski sejem obiskalo okrog 100.000 ljudi. Pred vhom v razstavišne prostore takale gneča ni nič nenavadnega

jo, da je letošnji sejem majhkeno drugačen kot lanski in predlanski in... in da lahko nekaj vidimo. O razstavi brežjskih lončarjev bomo še pisali. Ribničani so prišli s svojimi spominki, od katerih jih je veliko že precej kičastih, koroško mesto Beljak se nam predstavi z lepimi fotografijami in maketami nekaterih novih objektov, Alpski letalski center Lesce in aero klub »Stane Zagar« iz Kranja pa nam v lepo opremljeni sobi na tekstilni šoli prikazuje letalski motor, nekaj padal, modele nekaterih letal, instrumente, ki jih mora dobro poznati vsak pilot, pa vrsto fotografij o današnjem slovenskem letalstvu in padalstvu in o razvoju slovenskega letalstva. Otroci imajo tu res kaj videti, posebno še zato, ker imajo skoraj vsi oči tudi na prstih, vendar z njimi ne znajo prebrati napisov, da se ne smejo dotikati razstavljenih predmetov. Vsak obiskovalec razstave vpraša, kje je Caravella — to je za ljudi Kranja in okolice zdaj, ko imajo tako blizu letališče, pojem letala, vse drugo ni nič.

Tako. Sejemskih dni bo kmalu konec in spet bodo dnevi bolj vsakdanji, bolj-dolgočasni. Marsičesa, kar zdaj lahko vidimo, potem ne bomo več videli, marsikaj pa nam bo ostalo v spominu...

A. Triler
foto F. Perdan

Sokovniki so na sejmu izgine-li takoj po otvoritvi

Tudi kmetijskim delavcem je treba omogočiti

boljše življenjske pogoje

Na plenumu okrajnega komiteja ZMS Ljubljana so pred nedavnim razpravljali o nekaterih aktualnih problemih mladih v kmetijski proizvodnji in na vasi. Dejstvo je namreč, da so dosedanje pogoji dela in življenja v kmetijstvu mnogo slabši kot v industriji, zaradi tega so se mladi pogosto raje odločali za včasih tudi negotovo pot v mesto kot pa da bi se naprej ostajali na vasi. Močan odliv mlade delovne sile iz vasi ima že danes v našem kmetijstvu mnogo perečih posledic — kmetije ostajajo brez naslednikov.

V ljubljanskem okraju je po statističnih podatkih le še 20,9 odstotkov kmečkega prebivalstva. Razslojevanje prebivalstva je posebno močno v okolici večjih mest in industrijskih središč. Ta odstotek je za 9,5 odstotka nad republiškim in za 20 odstotkov nad jugoslovanskim povprečjem. Vendar so tudi v ljubljanskem okraju razlike po posameznih občinah precejšnje: v občinah na Dolenjskem imamo še 50 do 56 odstotkov kmečkega prebivalstva, v gorenjskih občinah pa je ta odstotek padel že pod 10.

Zmanjševanje kmečkega prebivalstva in odliv mladine v mesto se bo nadaljeval še v prihodnje, vendar v znatno manjšem obsegu kot doslej. Industrija in ostale

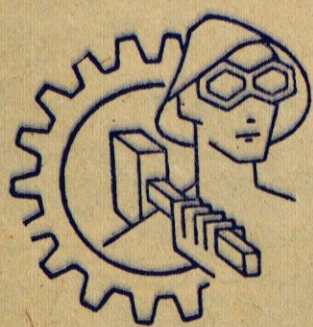
gospodarske dejavnosti so namreč v fazi pospešenega uvajanja mehanizirane in avtomatizirane proizvodnje, tak način dela pa ne bo zahteval tako naglega porasta na novo zaposlene delovne sile, kakršnega smo bili vajeni v času ekstenzivnega gospodarskega razvoja. Ob tem moramo zlasti upoštevati stališča, posredovana v smernicah za VIII. kongres ZKJ, ki opozarjajo na nujnost zmanjšanja pretiranih in neekonomskih investicij v industriji in ostalih panogah, če hočemo, da se bo hitreje izboljšal življenjski standard ljudi.

Višji nivo produktivnosti dela v kmetijskih organizacijah brez dvoma nudi osnovo za izboljšanje položaja te panoge. Treba bo storiti vse, da se pospeši uporaba sodobnih agrotehničnih ukrepov, ki so pogoj za izhod iz sedanjega agrarne zaostalosti. Z uvajanjem modernih tehnoloških postopkov in znanstveno-tehničnih dognanj je potrebno zagotoviti na eni strani večjo proizvodnjo tržnih viškov, na drugi strani pa normalnejše pogoje dela v kmetijstvu. Pomanjkljiva mehanizacija ima namreč pomemben vpliv tudi na zaposlovanje mladine v kmetijstvu. Zmotili bi se namreč, če bi mislili, da se bodo mladi ljudje zaposlovali v kmetijstvu in ostajali na kmetijah na podlagi demagoških prepričevanj o socializaci-

ji vasi in romantičnega opisovanja kmečke idile. Mlad človek se bo zaposlil v kmetijstvu le tedaj, ko bo imel enakovredne pogoje dela kot industrijski delavec, ko bo imel urejeno prehrano, stanovanje, sistem izobraževanja, ki mu bo zagotovil perspektivo vsestranskega razvoja itd. Nepravilnega vrednotenja družbenega položaja kmetijskih delavcev ne bomo odpravili s pridiganjem o družbeno koristnem delu in s prepričevanjem, da je vsako delo častno, pa tudi ne z vzgojo mladih v osnovnih šolah o ljubezni do zemlje, kot to nekateri mislijo, ampak le z dobro izdelanim sistemom strokovnega izobraževanja in z boljšimi pogoji gospodarjenja.

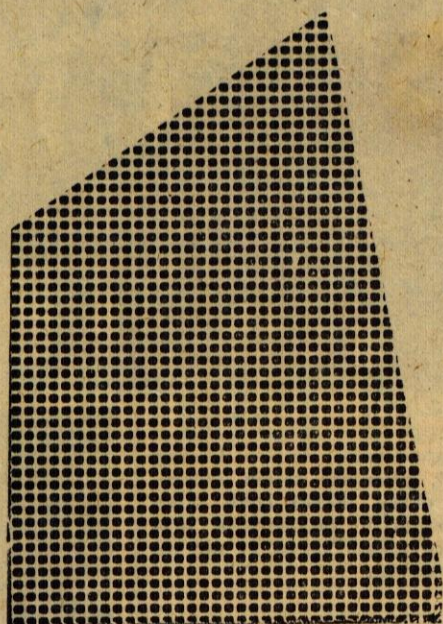
Če samo površno pogledamo, kako je z nekaterimi življenjskimi pogoji kmetijskih delavcev, tudi mladih ljudi, vidimo, da se vprašanje stanovanj, družbene prehrane itd. rešuje zelo počasi. Pomembnejši premik je zabeležen le pri osebnih dohodkih, ki so znašali v ljubljanskem okraju leta 1962 34.500 dinarjev. V prvem polletju letos je porast osebnih dohodkov še občutnejši. V posameznih kmetijskih združenjih (npr. v Radovljici) znaša povprečje že 52.000 dinarjev. Te številke pa nam ne povedo vsega, če ne upoštevamo še to, da povprečni delovni čas ni bil 8 ur, ampak 9,2 ure.

železarna

jesenice

Čestitkam se pridružuje tudi

kolektiv
tovarne obutve

PeKo

TRŽIC

ki vam nudi pestro izbiro
sodobne, lahke, elegantne
in trpežne obutve
v 96 lastnih prodajalnah
širo po državi

Občinska skupščina Tržič

ObK ZK Tržič, ObO SZDL Tržič,
ZB NOV občine Tržič, ObSS Tržič,
ObK ZMS Tržič

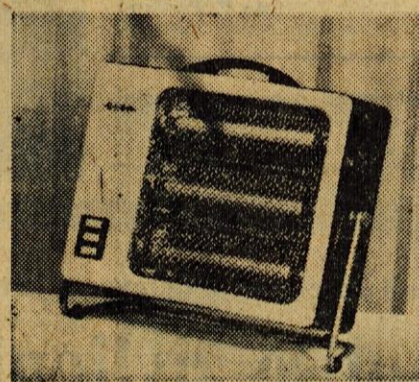
Tovarna kos in srpov Tržič

električne kuhalni-
ke, pekače, fen
aparate za sušenje
las, električne sob-
ne peči. — Izkori-
stite ugodno priliko
in si oglejte nov
izdelek — aparat
za sušenje las —
ki naj postane ob-
vezni del toaletne
garderobe sleherne
napredne žene. Iz-
redna prilika za
okusno darilo. —
Garancija.

razstavlja svoje izdelke — elektro-
tehnične aparate široke potrošnje na
Gorenjskem sejmu. Obiščite paviljon
Železnine, Škofja Loka, kjer boste po
tovarniških cenah lahko kupili

Nova specializirana trgovina s stanovanj-
sko opremo v Kranju, Koroška cesta 35

bo odprta 15. avgusta t. l.

V prodajalni bo potrošnikom, podjetjem in
ustanovam na razpolago naslednje blago:

- Stanovanjsko pohištvo
- Zimnice in posteljni vložki
- Posteljalna vseh vrst — odeje in pregrinjala,
perilo, perje, puh
- Dekorativne tkanine — zavese, pohištveno blago
- Preproge in razne plastične obloge za pode,
drvonitke
- Razni dekorativni predmeti itd.

Odobravamo **POTROŠNIŠKA POSOJILA!**

Pričakujemo vaš obisk in se priporočamo

Veletrgovsko podjetje

Kokra KRANJ

SLOVENIJALES

Na GOSPODARSKEM RAZSTAVIŠČU v hali D
za Akademskim kolegijem smo odprli skladi-
šče z malo prodajo stavbnega pohištva. Tam
lahko nabavite vrata in okna priznanih proiz-
vodnih podjetij, ravno tako tudi vse vrste par-
keta ter melanit in lesomal plošče.

Tovarna prešitih odej in tapetništva
»ODEJA«, Škofja Loka,

obvešča cenjene odjemalce, da smo prenehali
1. avgusta 1964 izdelovati prešite odeje po
osebnem naročilu ter iz prinesenega materiala.

Prekinitev velja do preklica!

Veleželeznina

»MERKUR« - KRANJ

sprejme v zaposlitev:

trgovske pomočnike kovinske stroke,
vajence z dokončano osemletko in
1 skladiščnega delavca za trgovino.

Nastop službe je možen takoj ali po dogovoru. Plača
po tarifnem pravilniku podjetja.

Za vajence so določeni posebni pogoji, ki omogočajo
vzdrževanje tudi v vajenskem domu.

Pismene ponudbe je poslati komisiji za sprejem in
odpust delovne sile podjetja, osebno pa naj se interese
zglasijo do 15. avgusta, med 8. in 10. uro v upravi Vele-
železnine »Merkur« Kranj, Koroška cesta 1.

mali oglasi • mali oglasi

prodam

Ugodno prodam dobro ohranjenno kompletno kuhinjsko pohištvo. Janez Rozman, Zg. Bitnje 16, Zaborica 3324

Prodajam kuhinjsko kredenco, mizo, 4 stole in posteljo z vložkom — lahko tudi posamezno. Naslov v oglašnem oddelku 3325

Prodajam polovico hiše z vseljivim komfortnim dvosobnim stanovanjem in lepim zelenjavnim vrtom v Kranju, 10 minut od mestnega centra. Informacije dobite v Kranju, Cesta na Klanc 29 3326

Zaradi selitve prodam pomivalno mlizo in emalirani štedilnik. Ogled od 15. ure dalje. C. Kokrška odreda 14 E, Kranj 3327

Poceni prodajam raztegljiv skoraj nov kavč, Koprivnik, Staneta Rozmana 11, Kranj 3340

Prodajam motor Puch 175 cm. Naslov v oglašnem oddelku 3341

Prodajam kravo s tetom, Voklo 13, Senčur 3342

Prodajam več puškov starih po 6 tednov. Podbrezje 30, Duplje 3343

Prodajam okrog 600 kg bukovnega oglja. Purgar Rafael, Podprviki 12, Davča, pošta Sorica 3344

Ugodno prodam lepo spalnico s kompletnimi posteljnimi vložki. Naslov v oglašnem oddelku 3323

kupim

Kupim 2 gumi plašča 350 x 19 za kimpč. Voklo 30, Senčur 3328

ZAHVALA

Ob mnogo prezgodaj zaključeni življenjski poti in nenadomestljivi izgubi našega dragega in nepozabnega

Jožeta Žontarja

novinarja

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem in znanjem, ki so ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti in ga zasuli s cvetjem. Posebna zahvala gre gasilec, uredništvu Glasa in kolektivu CP Gorenjski tisk, pevcom, godbenikom, govornikom za poslovlne besede in vsem, ki so z nami sočustvovali ter nam v najtežjih urah pomagali.

Zalujoči družini Zontar in Tušar

ZAHVALA

ob prerani in bridki izgubi naše drage, dobre žene, mame, stare mame in tašče

Beti Smole

roj. Weiss

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste pokojnico v bolni obiskovali in ji lajšali trpljenje, jo spremili na zadnji poti, ji darovali vence in cvetje, z nami sočustvovali in nam ustmeno ali pismo izrazili sožalje. Posebna zahvala zdravniku dr. Bežku za ves trud v njeni bolni, prijateljem in sosedom, ki ste nam v teh žalostnih trenutkih pomagali ter pevcom in duhovščini za ganljivo slovo.

Zalujoči mož in sin z družino

Izdaja in tiska CP »Gorenjski tisk« Kranj, Koroška cesta 8. Tekoči račun pri NB v Kranju 607-11-133. Telefoni: glavni in odgovorni urednik, uredništvo in uprava 21-90, 24-75, 28-97. Naročnina: letno 1300, mesečno 110 dinarjev. Cena posameznih števk: sreda 10, sobota 20 din. Mali oglasi za naročnike 20, za nenaročnike 30 din beseda. Neplačanih malih oglasov ne objavljamo.

Ivanov - Leonov:

GENERAL AFRIKA

XXI. poglavje

Borci so na rokah prinesli Geturija v taborišče. Stari mundo-mogo ga je zdravil in pokazal vse svoje znanje. Krogle je pobral iz ran, jih zašil in položil nanje zdravilna zelišča.

Vanžiko se niti podnevi ni ponoči ni odstanila od Geturija. Ponoči se mu je bledlo, poskušal je planiti pokonci in klical je vojaška povelja. Vanžiko se je obešala nanj, pazila, da ne bi zbežal v gozd in ga polagala na ležišče iz kož.

Močni organizem je zmagal. Geturi je ozdravel. Samo brazgotine na telesu so bile priče tiste strahotne noči.

Geturi je kmalu poklical na sedež uporniške vlade. Na pot se je odpravil takoj v spremstvu manjšega števila borcev. Po gozdu so hodile sovražnikove skupine. Taborišče predsednika in glavnega poveljnika je bilo zdaj na novem, varnejšem kraju.

Geturi je premišljeval: zakaj neki so ga poklicali? »Morda bodo bodo odredom razdelili orožje?« Vendar je kmalu zavrgel to misel. Nova in revna vlada ni imela orožja, hrane in denarja. Vlada je, kakor poprej, ukazovala, naj sami skrbijo za prehrano in je bila celo sama odvisna od odredov, ki niso preveč navdušeno pošiljali v skupni fond del živili, ki so jih zaplenili med bitkami.

Borci so večkrat strdali. Vzpenjali so se vedno višje. Za njimi je ostal prelaz, porasel z bodikavim grmovjem, hodili so skozi gozd, prepleten s tankimi ovijalkami. Pričlenil se je smrekov gozd. V velikih višinah je bilo hladno.

V goščavi pod previsno steno je stalo nekaj velikih kolib: vlada in glavni štab »Armade zemlje in svobode«. Ljudje z naramki

ostalo

Za planinski dom potrebujemo mlajšo žensko moč z delnim znanjem kuhe. Hrana in stanovanje v domu. Služba je stalna. Plača dobra. Oddati ponudbe pod »Planinski dom« 3329

Pošteno dekle išče sobo v Kranju ali bližini. Naslov v oglašnem oddelku pod »Plačam dobro« 3330

Izdajam nameščeno sobo v Kranju. Prednost imajo ženske. Naslov v oglašnem oddelku 3331

Opozarjam vsakogar, ki bi širil neresnične vesti o tem, da sem se skril, ko se je Stane Roblek iz Britofa prišel tepst h Krtovim v Senčur, da ga bom sodnijsko preganjal. Imam dokaze. Franc Sitar 3332

B. M. iz Glin pri Cerkljah preključujem kot neresnične svoje izjave o Francu Bohincu iz Zaloga in obžalujem žaljivke, ki sem jih na njegov račun izrekel ter se mu zahvaljujem, da je odstopil od tožbe. B. M. 3333

Nasla sem dežni plašč. Pivka 13, Naklo 3334

Pozivam opazovano osebo, ki mi je z dvorišča odpeljala s kolesom koso, da jo vrne. Britof 109 3335

PGD Apno Cerklje prireja v soboto 8. avgusta zvečer ob 8. uri »Vrtno veselico. Veselica bo ob vsakem vremenu. Vabljeni!« 3336

Poštenemu dekletu oddam sobo. Ostalo po dogovoru. Naslov v oglašnem oddelku 3337

Iščem honorarno zaposlitev, delam kartoli. Ponudbe oddati v oglašni odelek pod »Priden delavec« 3338

Lastnika oglasa pod »Hiša« prosimo, da dvigne številne ponudbe 3339

Delavski svet

Veleželeznine »MERKUR« Kranj

razpisuje

mesto pomočnika direktorja

POGOJI: visokošolska izobrazba, osebni dohodki po pravilniku podjetja. Nastop delovnega mesta takoj po sklenjenem dogovoru.

Vloge je poslati v roku 8 dni te objave na naslov: Komisija za razpis prostih delovnih mest

Veleželeznina »Merkur« Kranj

Zahvala

Ob bridki izgubi našega dragega moža, skrbnega očeta, sina, brata in strica

Ivana Bajželjna

se zahvaljujejo vsem sosedom in sodelavcem za izkazano pomoč, izrečena sožalja in darovane vence, sindikalni podružnici Iskre Kranj, gospodu župniku za spremstvo na njegovi zadnji poti in pevskega društva Slavček iz Britofa za odpote žalostinke. Posebej se še enkrat zahvaljujemo vsem ostalim, ki so nam na kakršni koli način pomagali ob hudi nesreči, darovali vence in cvetje ter ga spremili na njegovi zadnji poti.

Britof, dne 5. avgusta 1964

Globoko zalujoči: žena Marija, otroci Milan, Rajko, Marija, Anica in Irenka, mama Antonija, brat Franci, sestra Mari in Tončka ter ostalo sorodstvo

objave

Dežurna služba veterinarjev v mesecu avgustu 1964:

od 1. do 8. avgusta Rus Jože, Cerklje, telefon 26-95

od 8. do 15. avgusta Vehovec Srečko, Kranj, Stošičeva 3, telefon 20-70

od 15. do 22. avgusta dr. Franc Rutar, Kranj, Planina 4, telefon 27-04

od 22. do 29. avgusta Rus Jože, Cerklje, telefon 29-95

od 29. avgusta do 5. septembra dr. Franc Rutar, Kranj, Planina št. 4, telefon 27-04

TRŽNI PREGLED

V KRANJU

Krompir 35 do 45 din, kumare 25 do 30 din, kumarice za vlaganje 80 do 100 din, zelje v glavah 50 do 60 din, pesa rdeča 65 do 70 din, hruške 140 do 180 din, breskve 140 do 200 din, marelice 180 do 200 din, slive 200 din, fige 160 do 180 din, jabolka 120 do 140 din, fižol v stročju 120 do 150 din, paradižnik 120 do 140 din, paprika 220 do 240 din, surovo maslo 1100 do 1200 din, skuta 200 do 220 din, med 700 din, jedrca orehova 1000 do 1200 din, solata 120 do 140 din za kg; proso 75 do 85 din, pšenica 65 do 70 din, koruzna moka 120 do 130 din, ajdova moka 160 do 170 din, fižol 200 do 220 din, brusnice 400 do 500 din, lisičke 100 din, orehi celi 120 din za liter; korenček 20 din, petršilj 20 din, zelena 20 din za šopek, kokiš 700 do 1200 din, piščanci 500 do 700 din, jajca 38 do 40 din za komad.

GIBANJE PREBIVALSTVA

V TRZICU

Rodil se je: Ladko Zupančič

Poročili so se: Franc Jekovec, kovač in Ljudmila Kern, prešivalka; Anton Pavšek, delavec in Stanislava Černilec, delavka; Husein Coragić, zidar in Ana Pelko, tkalka

Umrli so: Margareta Zupan, upokojenka; Angela Zupan, upokojenka; Alojz Skaper, upokojenec; Ivan Slambergar, upokojenec; Ana Janc, gospodinja

Veletrgovsko podjetje

»KOKRA« KRANJ

komisija za razpis razpisuje naslednja prosta delovna mesta

1. trgovskega pomočnika-ico

po možnosti tekstilno-lesne stroke nastop dela takoj.

2. vajenca

nastop takoj.

Prošnje se vlagajo v tajništvo podjetja.

Gostinsko in trgovsko podjetje »CENTRAL«

v Kranju

sprejme

VEČ VAJENCEV

— za trgovino DELIKATESA
— za hotel EVROPO

Podjetje

VARNOST

Ljubljana

razpisuje prosta delovna mesta

ČUVAJEV - VRATARJEV za redno delovno razmerje V KRANJU

Interesenti morajo biti poštene in trezni ter stari do 45 let. Prošnje z življenjepisom je treba dostaviti izpostavi Kranj — Koroška 17

CHEMO

poslovalnica Kranj, Koroška 11 sprejme takoj v uk

2 VAJENCA

V poštev pridejo samo fantje od 15. do 17. leta starosti z dokončano osemletko.

Nagrade:

za 1. leto 10.000 do 12.000 din
za 2. leto 12.000 do 14.000 din
za 3. leto 14.000 do 16.000 din

Pismene ponudbe je treba poslati na poslovalnico.

GLAS v vsako hišo

Gostinci po Gorenjski so jih na svoj račun že veliko slišali. Toda tudi to pot ne morem molčati.

»Ko sem se ondan ustavil v gostišču »DELFIN« v Kranju, sem precej dolgo čakal na postrežbo. Končno vendarle se me je usmili natakarcica. Začuden sem bil, ko me je vprašala, zakaj sem tako tiho, da jo ne pokličem. Tega res nisem vedel, da je treba strežajko posebej poklicati. Kje so že tisti časi? Naročil sem golaž in malo pivo. Kakšen je bil ta, bolje da ne govorim, vem samo, da je v omaki plaval nekaj zelja in loja. In še posebnost omenjenega gostišča: natakarcica ti napiše račun s sviničnikom kar na nepogrnjeno mizo. Pa še to: cena je vedno okrogla, verjetno zaradi lažje matematike.

»V kranjski gostilni »Pri kolo-dvoru« pa dobiš pivo v steklenici, le če se osebno poznaš z nekom iz gostilne. Za ostale »navadne« goste imajo samo odprtega. Le zakaj?

»Lastniku gostišča »Pri Danilotu« v Retteh, čeprav ima že štirinajst let prakse, skromno priporočam, naj ne hodi ob nedeljah na izlete in prepusti vse poslovanje v gostilni drugemu. Tako se gotovo ne bo dogajalo, da bi ta dvakrat zahteval plačilo. In še opravičilo gostoma, ki sta morala dvakrat plačati naročeno vino.

»Le zakaj bodijo Bobinjeci in turisti, ki te dni prebivajo na dopustu ob jezeru, tako kosmati okoli, sem pobiral domačina.

»Kaj ne bi, mi je odgovoril, »ko pa imamo tudi do deset kilometrov daleč edinega frizerja in brivca v Bohinjski Bistrici.« Nazadnje je ob jezeru delal frizer v letih 1959/60. To je danes za turistični Bohinj že zgodovina. Kdaj bo boljše, ne ve nihče odgovoriti. Kaže, da bom moral domačine in turiste še večkrat kar sam ostrčiti in obriti, kot sem jih tokrat.

BODICE

»Moja Marijana pa res povsod vtane svoj nos. Ob Bobinjskem jezeru je iskala meso, da bi si ga oba spekla na žaru. Ni imela sreče. Domačini ob jezeru pravijo, da se v nekaj kilometrov oddaljeno mesnico v Bohinjski Bistrici ne upajo, ob jezeru je pa ni. To sem bil jezen, ko sem se spet moral oddaliti za solato in to presneto vegetarijansko hrano. Turisti in domačini prav gotovo nikomur ne bi zamerili, če bi kdo posrbel, da bi meso prodajali tudi v naselju ob Bohinjskem jezeru.

»Televizorja še nimam doma, vedno moram prositi sosedo, če si lahko ogledam »Culeta«. Toda sam pri sebi vem, da me je že sit. Tuhtam in tuhtam, seveda skupaj z mojo Marijano, kako priti do televizorja. Hodim po cesti, mislim na televizor, ko grem spat in kaj vem kje še vse? Kar samo se mi je nasmejalo, ko sem ondan zagledal v izloženem oknu kranjske prodajalne »RADIOCENTER« na Koroški cesti naš »50 odstotkov popusta«. Na, sem si dejal, sedaj pa ja. Naravnost v trgovino sem jo zavil. Ven sem odšel z zelo, zelo dolgim nosom. Ta popust velja samo za nekatere gramofonske plošče, ki po mojem že nekaj let ležijo na trgovskih policah.

Dovolj bo za danes, pa s kakšnim pisemcem se mi še oglasi, do tedaj lep pozdrav od vašega

BODICARJA

kasneje je poveljeval partizanskemu odredu. Geturi je vedel za njegovo hrabrost.

Na mizi pred generalom je ležala knjiga in veter je žuhtel med njenimi listi. Na črnilniku je sedel velik pisan metulj.

General je spraševal Geturija o Nairobiju in o sovražnih vojunih.

»Si pripravljen na velike bitke?»

»Malo orožja imamo, general. Toda navzlic temu se bomo borili.«

»Sam poišči orožje! To te čaka. Prostovoljski odredi nam močno škodujejo. Treba jih bo ukrotiti. Tvoj nekdanji gospodar Spillane je najhujši med vsemi. Te dni je spet postrelil veliko skupino ujetnikov. Uničiti moramo njegov štab.«

»Izvršil bom povelje, general...!«

Geturi je odšel.

Na prostem so hodili oboroženi ljudje. Vstopali so v drugo kolibo, prekrito s travo. Drugi so hoteli iz nje s zaskrbljenimi obrazi. Na vratih je pisalo: »Kenjska vlada.« Dva borca sta stražila pri vratih.

Geturi je pokazal propustnico, ki mu jo je izročil pribočnik, in vstopil. V veliki sobi so stale mize iz tramov. Za njimi so na nizkih stoli sedeli ljudje — šestorica moških resnega videza. Nekaj so pisali in namakali peresnike v kamnite črnilnike. V temni kolibi s kamnitimi hrupavimi podnicami je bil ves vodilni aparat, ki naj bi po zamislih njegovih ustanoviteljev postal vlada dežele. Toda ta aparat je zdaj v marsičem opravljal tudi posle glavnega štaba, kajti civilnih poslov skoraj ni bilo in voditelji vlade so bili generali in polkovniki partizanske armade, ki je nenehno rasla. Tu so izdajali ukaze, ki so jih bobni raznašali po gozdu, tu so potrjevali obsodbe vojaških sodišč. Tu je bila vrhovna oblast, ki je reševala vsa poveljavna vprašanja. Odtod je vlada vodila posle in je glavni štab poveljeval razsejanim uporniškim silam, čeprav je bilo vodstvo še manj trdno.

»Dedan, veliki vojskovodja!« — Pred Geturijem je — vesel in nasmejan — stal Maunena, general »Tanganjika«. Visoko čelo se mu je lesketalo in gosti kodrasti lasje so se menda še bolj umaknili proti tilniku. Za pasom mu je visel star samokres tipa mauser.

M. Twain:

Tom Sawyer - detektiv

55. V tleh, ki jih je bil razmeščal dež, sva povsem razločno videla nekoliko vzgrednjem pravokotnik, ki je bil prav takšen kot grob. Brez besede sva stala pred njim in se spogledovala. Pes je kopal, da je prišel nekaj palcev globoko; tedaj je zagrabil neko stvar in jo povlekel: bila je moška roka, ki je tičala v rokavu. »Našla sva mrtveca!« je težko zasopihal Tom. Mene je spreletela mrzla zona. Hitro sva stekla na cesto in tam sva srečala nekaj moških, ki so vzliz s seboj lopate in izkopali mrliča.

56. Brez sape sva planila v sobo strica Silasa in Tom je zavpil: »Židva, jaz in Huck, sva čisto sama s Hookerjevim psom našla tvojega Jupitra Dunlaba. Vsi so se bili naveličali in so nehali iskati; ko bi ne bilo naju, bi ga sploh ne bili nikoli našli. Res je bil ubit, a jaz hočem najti tudi morilca! Ne bo mi ušel, kakor je gotovo, da se imenujem Tom Sawyer!« Teta Sally se je bleda kot smrt sesedla, strica Silas se je prekopicnil s stola na tla in stokaje zaklical: »Mojdunaj — zdaj si ga pa res našel!»

57. »Ne, ne! Saj to ni mogoče — ubogi Jupiter — res sem ga ubil!« je rekel z obupanin glasom. Nato nam je pripovedoval, da se je to zgodilo tisti dan, ko sva prišla Tom in jaz, in sicer ob sončnem zatonu. Jupiter mu je nagajal in ga jezil — popadla ga je jeza in udaril ga je s svojo palco po glavi, da je padel na tla. Oni se je kar kmalu spet zavedel, a ko je videl, kdo ga drži za glavo, je planil pokonci, se pognal v enem skoku čez plot, jo ubral proti gozdu in v njem je izginil.

[illegible]

Iz nogometnega albuma Staneta Brezarja

Kadar ni bilo žoge

KO JE VOJNA VIHRA ZAJELA TUDI NASE KRAJE, JE STANE BREZAR OBISKOVAL 2. RAZRED GIMNAZIJE. Že prej se je sestajal s skupino fantov svojih let, po prihodu Nemcev pa so postal na vse pripravljene mladinci še agilnejši. Skupina, ki jo je vodil Jože Peklenik, v njej pa so bili poleg Staneta še Janez Remic, Vid Stempihar, Bojari Bedenk, Rot Božo in Berti Gantar, je kmalu dobila stik s partizani. Preko tovariša Zmage so vsakih 14 dni nosili v Pševo denar, cigarete, hrano in obleko. Tam pa so dobivali lepake in ostali propagandni material, ki so ga trosili in razpečavali po mestu. Peklenik in Rot sta celo sredi dneva ukradla iz nemškega tovarnjaka avtomatsko puško in jo potem predala partizanom.

V CASU OKUPACIJE SO IMELI NEMCI V SEDANJEM PREŠERNOVEM GLEDALIŠČU PREDSTAVE ZA SVOJE VOJAKE. Skupina se je domenila, da gledališče minirajo. Ta svoj namen so tudi izrazili v Pševem, kjer so najprej dvomili o sposobnosti 15-letnih fantov, potem pa jih je vseeno minir Prešernove brigade tovariš Marko, poučil o delovanju pekelskega stroja. V soboto, 24. avgusta so stroj tudi

Stane Brezar

Dopisniki so zabeležili

● **ULIČNI TEK** — V tradicionalnem uličnem teku za pokal občinske zveze za telesno kulturo je nastopilo okoli 50 tekmovalcev. Med člani je na 2800 m dolgi progi zmagal Rok Stros (Tr) pred Stattnanom (ASKO) in Cvirmom. Pri ženskah (700 m) je bila najhitrejša Marica Sajovic pred Kristančevno (obe Tr) in Sitarjevo (Partizan Krize), medtem ko je pri mladincih (1400 m) zmagal Avstrijec Graf (ASKO). Drugo mesto je osvojil Petek, tretje pa Florjančič (oba Tr). Prehodni pokal je osvojila ekipa Triglava.

● Gunčarjeva je ponovno dokazala, da je v dobri formi; na teniškem turnirju za pokal Mariborskega tedna je namreč osvojila prvo mesto, potem ko je v finalu premagala članico Olimpije Skuljevo z 2:0 (6:2, 6:3). Četrto mesto na istem tekmovališču je osvojila Kranjčanka Sokličeva.

● Na mednarodnem plavalnem dvoboju med reprezentancama Avstrije in Jugoslavije je zasedel Vlado Brinovec četrto mesto na progi 200 m metuljiček.

● Članica kranjskega Triglava Vesna Breskvarjeva, ki je okrepila svoj matični klub Celulozar iz Videm Krškega, je osvojila dve prvi mesti (200 m prsno, 100 m metulček) v dvoboju Celulozar : Tiroler Wassersportverein (Innsbruck). Dvoboj je bil v Videm Krškem, zmagali pa so domačini.

**LJUBITELJI NOGOMETA V
KRANJU SE ŠE DOBRO SPO-
MINJAJO LANSKEGA ZAKLJUČ-
KA SNL, V KATEREM JE TRI-
GLAV PO RES KATASTROFAL-
NIH ZADNJIH TEKMAH ZAV-
ZEL DRUGO MESTO.**

PET KOL PRED KONCEM PRVENSTVA JE TRIGLAV SE VOJIL NA PRVENSTVENI LESTVICI S 7 TOČKAMI PREDNOSTI PRED EDINIM RESNIM ZASLEDOVALCEM — LJUBLJANO. Prav takrat je bilo na sporedni derži srečanje med dvema kluboma in Triglav je nesrečno izgubil obe točki (1:3). Tudi v nadaljnjih štirih tekmah ni bilo uspeha. 5 tekem, 10 točk, toda Triglav, moštvo, ki je bilo ves čas tekmoovanja v vodstvu, ni doseglo niti točke. Njegova ključna igralka Bajžel in Binkovski, preko katerih so potekali vsi napadi, sta popolnoma zatajila. Verjetno sta bila takrat že v pregovorih, za prestop v drug klub, kajti takoj po zaključku lige sta odšla iz Kranja. Prvo mesto je potem osvojila Ljubljana, ki pa v kvalifikacijah ni uspela. Stane meni, da bi Triglav, če bi pokazal tako igro kot v prvem delu prvenstva, na mestu Ljubljane prav gotovo uspel.

LETOS BO STANE ZAPUSTIL KRAJN, KER JE PO DOLGEM ČAKANJU DOBIL STANOVANJE V LJUBLJANI. Kljub temu, pa ga homo še večkrat videli ob izrišču v Kranju, kjer bo kot »kibic« bodril Triglavane, za katere meni, da imajo letos ob tako idealnih pogojih za delo in zadovoljivi ekipi veliko možnost, da osvojijo naslov prvaka SNL in se pomerijo na kvalifikacijah za II. zvezno ligo, kar ekini skupno s Stanetom vsi zelo želimo.

M. Kuralt

Kranjski vaterpolisti, mladinci in člani, med tekmo, ki so jo odigrali za trening — Foto: F. Perdan

Po ehodnevi zamudi se je v ponedeljek začel na centralnem stadionu v Ljubljani meddržavni tletski dvoboj med reprezentanca na Bolgarije in Jugoslavije. Dru na tekmo vanja je lepo vreme privabilo kar okoli 4000 gledalcev, ki jim za svoj obisk gotovo ne bo nikoli žal. Prav v torek so nam eč videli največje borbe in naj-pbolše rezultate.

Ze v ponedeljek smo videli kljub dežju in razmočeni stezi hitreje nove državne dyoboje. Barišir je z 18,46 m za 2 cm prekoračil Jocočica, ki je tudi vrgel boje od starega državnega rekorda. Farkaševa je premočno zmagała v teku na 400 m in z novim rekordnim časom 55,3. Nov rekord Celjana Vaziča na 1500 m (3:41,0) uvršča tega tekmovalca na 7—8 mesto v Evropi. Tudi naša štafeta 4 x 100 m je z rezultatom 41,0 zelo razveselila.

Tudi drugi dan tekmovanja po rekordih ni bil nič skromnejši. Še prva disciplina je bila rekordna. Dani Kovač je v teku na 400 metrov z ovirami dosegel odlični čas 51,1. V istem teku je Cvar dosegel čas 52,5 m in nov slovenski rekord. Žal pa se njegovo drugo mesto ni točkovalo, ker so ga selektorji uvrstili le med rezerve. Lešek je postregel z izvrstnim rezultatom 491 pri skoku s palico, prav tako pa je tudi metalec diska Radošević pomaknil mejo državnega rekorda v metu diska za 3 cm (55,91 m). Najboljši rezultat dvoboja pa lahko pripišemo reprezentantu Spanu, ki je s časom 8:35,5 ne samo postavil odlični jugoslovanski rekord, temveč se je prerinil prav v vrh svetovne lestvice na tretje mesto.

V skupni oceni so Jugoslovanske krepko pregazile Bolgarke (65:50), v moški konkurenci pa je bil rezultat izenačen (104:104).

M. KURALT

M. KURALT

V soboto je bilo na Jesenicah in v Kranju drugo kolo druge slovenske lige v plavanju. V gorenjski skupini nastopajo Radovljica II, Jesenice ter Triglav II; in Triglav III.

Radovljica II : Triglav III 101:62
 Moski — 100 crawl 1. Kristof
 (R) 1:20.0, 2. Pfajfar (R) 1:26.1,
 200 prsno 1. Bulut (R) 3:24.8,
 2. Murovec (T) 3:30.6, 100 metulj
 1. Kokalj (R) 1:24.2, 2. Zumer (T)
 1:42.2, 400 crawl 1. Torkar (T)
 5:19.4, 2. Zupan (R) 6:27.2; 100-
 rbtino 1. Franko (R) 1:39.8, 2. Roz-
 man (T) 1:45.8, 4x50 crawl 1. Ra-
 dovljica II (Kunšič, Bulut, Ko-
 jalj, Jukič II), 2. Triglav III
 Rozman, Murovec, Zumer, Tor-
 kar) 2:48.5

Ženske — 50 metulj 1. Zabkar (R) 0:49,8, 2. Skumavec (T) 0:54,4, **100 hrbtno**: 1. Slihar (R) 2:13, 2. Jelen (T) 2:29,8, **100 prsno**: 1. Erat (R) 1:53,8, 2. Bajda (T) 1:59,0, **100 crawl** 1. Demšar (R) 1:44,8, 2. Naglič (T) 1:47,4, **4x50 mešano** 1. Radovljica II (Slihar, Dimitrovič, Jurkovič, Demšar) 3:55,4, 2. Triglavl III (Juvan, Bajda, Skumavec, Puharič) 3:53,0, **4x50 crawl** 1. Radovljica II (Pikan I, Pikan II, Žabkar, Ažman) 3:19,6, 2. Triglavl III (Juvan, Naglič, Puharič, Skumavec) 4:15,8

Triglav II: Jesenice 97:65
Moški — 100 crawl 1. Savinšek
 J 1:11,0, 2. Šajatović (T) 1:11,3,
 100 prsno 1. Boncelj (T) 3:21,1,
 2. Volčič (J) 3:25,7, 3. Kalan (T)
 2:26,2, **100 metulj** 1. Mohorič (T)
 2:23,0, 2. Polajnar (T) 1:27,8, **400**
crawl 1. Nadižar J. (T) 5:43,9,
 2. Slavec (T) 5:55,8, **100 hrbtno**

Balderman (T) 1:21.0, Drnovšek (T) 1:26.6, **4x50 mešano**, Triglav II (Drnovšek, Bonceli, Polajnar, Slavec) 2:31.4, 2. Jesenice (Novak, Marolt, Breic, Tepina) 3:32.0, **4x50 crawl** (1. Triglav II Mohorič, Balderman, Nadižar, Štaričovič) 2:06.8, 2. Jesenice (Šmiek, Tepina, Brejc, Savinšek) 2:11.0

Ženske — 50 metulj 1. Sitar (T) 0:55.0, 2. Zupan (T) 0:55.5, 100
Arbno 1. Novak (T) 1:53.1, 2. Mi-

lanovič (T) 2:05.4, 100 prsno
1. Požgaj (T) 1:43.6, 2. Krajnik (J)
1:53.7, 100 crawl 1. Vergles (J)
1:39.8, 2. Šiler (T) 1:41.2, 4x50
mešano 1. Jesenice (Kalan, Do-
lence, Mrzelj, Kleindinst) 3:33.4,
2. Triglav II (Virnik, Fortin, Po-
žgaj, Milovanovačič) 3:36.6, 4x50
crawl 1. Triglav (Smoljčič, No-
vak, Sitar, Šiler) 3:07.2, 2. Jeseni-
ce (Kleindienst, Zupan M, Zupan
S., Vergles) 3:11.0

Ze prvi nastopi so pokazali, da imajo najmočnejši ekipi Kranjčani in Radovljičani, a pri ženskah Kranjčani in Jeseničani. Največ možnosti za osvojitve naslova zmagovalca ima druga ekipa kranjskega Triglava, saj ima moško in žensko ekipo bolj izenačeno kot ostali tekmeci.

Vsekakor je najugodnejše presenečenje ekipa Jesenic. Pred leti je plavanje na Jesenicah popoloma zamrlo, sedaj pa so nekateri bivši plavalci ustanovili nov kolektiv, v katerem so že opazni nekateri dobri posamezniki. Pri moških sta najboljša Sprinter Savinjšek, Roman in prsač Volčič Mitja, a pri dekletih Krajtnek Stana, odlična Vergles Nataša, ter Zupan Majda.

Pri Radovljčanih izstopajo predvsem Bulut, Kokalj, Frankova in Demšarjeva. Pri Kranjčanih prednjači odlična moška ekipa v kateri se odlikujejo predvsem Šajatovič, Nadižar, Balderman, Mohorič in Boncelj. Med dekletki je najboljša Požgaj Lea poleg nje pa še Šilerjeva Smojkovičeva in Sitarjeva.

Letošnja pavalna sezona na Gorenjskem je izredno živahna. Zanimanje za pavalni šport v vseh mestih narašča, kar se vidi po številu gledalcev in po novih ekilah, ki nastopajo s polno zasedbo. Oh vsej tej acilnosti na se ne moremo izogniti vprašanju, kaj mislijo na Bledu, Trzinu in Kranju, da imajo pavalce, ki bi si želeli tekmovali, a jim to ni bilo omogočeno?

P. Colnar

